

ŽELJEZNIČAR

BROJ 959 || LISTOPAD 2025.

LIST HŽ INFRASTRUKTURE d.o.o.

AKTUALNOSTI

Sporazum o razvoju željezničke mreže Zadarske županije

4

EU FONDOVI

U rad pušteni novi uređaji za osiguranje željezničko-cestovnih prijelaza

10

HŽPP

Od 11. listopada počeo pilot-projekt noćnih vlakova

12

HŽ INFRASTRUKTURA

Kristina Krivačić Laslavić i Marino Šegan
FOTO: Ivan Zadro

IZDVOJENO

AKTUALNOSTI

Sporazum o razvoju željezničke mreže
Zadarske županije

4

EU FONDOVI

U rad pušteni novi uređaji za osiguranje
željezničko-cestovnih prijelaza

10

HŽPP

Od 11. listopada počeo pilot-projekt noćnih
vlakova

12

AKTUALNOSTI

Ružičasti Glavni kolodvor u znak podrške
borbi protiv raka dojke

14

HŽM

Svečano otvorena izložba »Dva stoljeća
željeznice u svijetu«

16

PUTOPIS

Vlakom u Bratislavu

28

IMPRESUM

ŽELJEZNIČAR

list HŽ Infrastrukture d.o.o.

NAKLADNIK: HŽ Infrastruktura d.o.o.

ZA NAKLADNIKA: Ivan Kršić

GLAVNI UREDNIK: Ivan Kartelo

JEZIČNE UREDNICE: Nataša Bunijevac Krlić,
Ružica Stanić

DIZAJN: Oskar Pigac

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: FOTO: Stajalište Lubena,
Silvio Blažinović

ADRESA UREDNIŠTVA:

Zagreb, Branimirova 27
telefon: +385 (0) 1 4534 288
telefaks: +385 (0) 1 4572 131
www.hzinfra.hr

NAKLADA: 750 primjeraka

TISAK: HŽ Putnički prijevoz d.o.o., Zagreb

RIJEČ UREDNIKA

Drage kolegice i kolege,

U listopadu je u Zadru održana konferencija »Hrvatska u pokretu« na kojoj su predstavljeni brojni infrastrukturni projekti koji će u idućim godinama znatno unaprijediti prometnu povezanost Zadarske županije i cijele Dalmacije. Ono što je važno za željeznicu je da je prije samog početka konferencije predstavljen Sporazum o suradnji »Razvoj željezničke mreže na području Zadarske županije«, koji je potpisan između Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Zadarske županije i HŽ Infrastrukture. Projektom su planirani rekonstrukcija i razvoj željezničke infrastrukture na području Zadarske županije, uključujući povezivanje Zračne luke Zadar s Lukom Gaženica i središtem grada te umrežavanje gospodarskih zona Crno, Poličnik i Škabrnja te Centra za gospodarenje otpadom Biljane Donje s postojećom mrežom.

HŽ Infrastruktura u funkciju regulacije prometa pustila je tri modernizirana automatska uređaja za osiguranje željezničko-cestovnih prijelaza (ŽCP), odnosno ugrađeni su i u rad pušteni svjetlosno-zvučna signalizacija i polubranici. Riječ je o ŽCP-ima Ciglana i Našice na pruzi Našice – Čaglin te ŽCP-u Brezje na pruzi između kolodvora Čakovec i državne granice (Lendava). Sveukupno do sada je u promet pušteno 38 od ukupno 95 ŽCP-ova vrijednih 22,3 milijuna eura iz Projekta osiguranja i modernizacije željezničko-cestovnih prijelaza, koji se sufinancira iz fondova Europske unije.

Iz HŽPP-a vijest da od 11. listopada subotom i nedjeljom u ranojutarnjim satima noćni vlakovi voze od Zagreba prema Dugom Selu, Vrbovcu, Ivanić-Gradu, Križevcima, Zapešiću, Zaboku, Krapini, Jastrebarskom, Karlovcu, Velikoj Gorici i Sisku. Pilot projekt koji je uveden u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu trebao bi znatno olakšati povezanost studenata koji putuju u Zagreb na studij.

Za kraj kažimo kako je u Tehničkome muzeju »Nikola Tesla« u Zagrebu 30. listopada svečano otvorena velika izložba »Dva stoljeća željeznice u svijetu. Dva stoljeća od prvog plana do današnje željezničke mreže u Hrvatskoj« Izložbu se može pogledati do 30. studenog ove godine.

glavni urednik lista »Željezničar«

Ivan Kartelo

SPORAZUM O RAZVOJU ŽELJEZNIČKE MREŽE ZADARSKE ŽUPANIJE

PIŠE: Ivana Međugorac Imamović
FOTO: HŽI

Na konferenciji »Hrvatska u pokretu«, održanoj 13. listopada 2025. u Centru za kreativne industrije Inovacija u Zadru, u organizaciji Zadarskog lista, predstavljeni su brojni infrastrukturni projekti koji će u idućim godinama znatno unaprijediti prometnu povezanost Zadarske županije i cijele Dalmacije. Na konferenciji sudjelovali su predstavnici HŽ Infrastrukture, na čelu s predsjednikom Uprave Ivanom Kršićem i direktorom Sektora za razvoj, pripremu i provedbu investicija i EU fondova Mirkom Franovićem.

Prije samog početka konferencije na istoj je lokaciji održano svečano uručenje Sporazuma o suradnji »Razvoj željezničke mreže na području Zadarske županije«, koji je potpisan između Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Zadarske županije i HŽ Infrastrukture.

Sporazum je uručio Žarko Tušek, državni tajnik za željezničku infrastrukturu, promet, elektroničke komunikacije i poštu, Josipu Bilaveru, županu Zadarske županije, te Ivanu Kršiću, predsjedniku Uprave HŽ Infrastrukture.

Projektom su planirani rekonstrukcija i razvoj željezničke infrastrukture na području Zadarske županije, uključujući povezivanje Zračne luke Zadar s Lukom Gaženica i središtem grada te umrežavanje gospodarskih zona Crno, Poličnik i Škabrnja te Centra za gospodarenje otpadom Biljane Donje s postojećom mrežom.

Ovaj sporazum definira kako ćemo razvijati željezničku mrežu na području Zadarske županije. Županija će ishoditi svu potrebnu studijsku dokumentaciju, uključujući studiju utjecaja na okoliš, dok će HŽ Infrastruktura po završetku te faze raspisati natječaj po modelu *Design and Build*. – istaknuo je župan Bilaver.

Prema procjenama, izgradnja željezničke

Ivan Kršić

poveznice između Zračne luke Zadar i Gaženice trebala bi započeti u sljedeće tri do

tri i pol godine, a vrijednost projekta procjenjuje se na oko 30 milijuna eura. U istome razdoblju planira se i realizacija tunela Bibinje, investicije vrijedne više od 90 milijuna eura.

Predsjednik Uprave HŽ Infrastrukture Ivan Kršić istaknuo je da je tvrtka posljednjih godina ušla u veliki investicijski ciklus modernizacije željezničke infrastrukture te da model suradnje s lokalnom i regionalnom samoupravom može biti primjer dobre prakse i ubrzavanja velikih državnih projekata.

Radovi na dionici Zadar – Knin teku prema planu, a uskoro će biti potpisan ugovor s izvođačem za uređenje kolodvora u Zadru: obnovu fasade, nadstrešnica i krova. Studijska dokumentacija za obilaznicu Bibinja završena je, a po dobivanju rješenja Ministarstva gospodarstva o prihvatanju studije utjecaja na okoliš kre-

Josip Bilaver

Mirko Franović na panel-raspravi

ćemo u izradu idejnog projekta i ishođenje lokacijske dozvole. – najavio je Kršić.

Državni tajnik Žarko Tušek dodao je da projekti koji su u pripremi potvrđuju novo razdoblje intenzivnih ulaganja države u infrastrukturu Zadarske županije, ističući kako upravo strateški pristup i proaktivnost lokalne razine omogućuju bržu realizaciju. Osim željezničke infrastrukture u Zadarskoj županiji paralelno se razvijaju i

projekti u zračnome i pomorskom prometu. Zračna luka Zadar trenutačno prolazi kroz najveću modernizaciju u svojoj povijesti. Riječ je o projektu koji će u pet godina udvostručiti njezine kapacitete i omogućiti potpuno nov izgled terminala. Uz to u Vrsima su započeli radovi na novoj komunalnoj luci vrijednoj gotovo četiri milijuna eura, čime će se stvoriti 89 vezova od 1500 planiranih novih u Županiji. Na konferenciji su uz predstavnike HŽ In-

frastrukture sudjelovali mnogobrojni dionici hrvatskoga prometnog sektora, među ostalima, Josip Klišmanić, direktor Zračne luke Zadar, Željko Knežević, ravnatelj Lučke uprave Zadar, i Goran Puž iz Hrvatskih cesta.

Zaključeno je da Zadarska županija, zahvaljujući sinergiji državnih institucija, lokalne samouprave i infrastrukturnih tvrtki, postaje predvodnik prometne i gospodarske transformacije Dalmacije.

KONFERENCIJA »BUDUĆNOST TRANSPORTA I LOGISTIKE«

PIŠE: Željka Miša
FOTO: Niko Goga/Motus Media

U Zagrebu je 14. listopada 2025. održana konferencija »Budućnost transporta i logistike« u organizaciji Motus Medije, na kojoj su se okupili vodeći stručnjaci iz sektora prometa, logistike i tehnologije kako bi raspravljali o globalnim trendovima koji mijenjaju lice suvremenih opskrbnih lanaca.

U fokusu konferencije bile su digitalna transformacija, zelena tranzicija te primjena umjetne inteligencije kao ključni alati za jačanje otpornosti i konkurentnosti gospodarstva. Željeznica, kao najučinkovitiji i najodrživiji oblik prijevoza, zauzela je posebno mjesto u razgovorima o budućnosti logistike.

Potpredsjednik Vlade i ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković osvrnuo se na važnost trenutanih i budućih ulaganja u željeznicu, istaknuvši projekt nizinske pruge.

Pokrenuli smo ciklus modernizacije željeznice, trenutno vrijedan više od milijardu eura. Najveći izazov predstavlja pruga od Zagreba prema Rijeci. Zajedno s HŽ Infrastrukturom radimo na ubrzanju tog projekta jer je Luka Rijeka doživjela renesansu. Naime, u proteklih 15 godina izgrađen je terminal na Brajdici koji bilježi povećanje opsega prometa, počeo je s radom i drugi terminal Rijeka Gateway te se ostvaruju količine tereta o kojima smo sanjali. Ceste imamo, a željeznicu moramo izgraditi. Uz EU-ove fondove uspješno je realizirano i oko 800 milijuna eura kredita EIB-a za obnovu željezničke infrastrukture. Prigradski dio oko Zagreba uglavnom je obnovljen, kao i dionice prema Bjelovaru i Zagorju. Sada počinjemo obnavljati lokalne i regionalne pruge, a tražit ćemo i dodatna sredstva EU-a. – istaknuo je Butković.

Predsjednik Uprave HŽ Infrastrukture Ivan Kršić, koji je sudjelovao na panel-raspravi »Geopolitika, tržište i ljudi – budućnost

Oleg Butković

logističkog lanca«, naglasio je kako je tvrtka u velikome investicijskom ciklusu usmjerenome ponajprije na dva glavna željeznička koridora: od Srbije do Slovenije te od Rijeke do Mađarske. Riječ je o ključnim

pravcima po kojima teče glavina ukupnog opsega željezničkog prometa u Hrvatskoj.

U tijeku su radovi vrijedni oko 1,5 milijar-

Ivan Kršić

Panel-rasprava »Geopolitika, tržište i ljudi – budućnost logističkog lanca«

di eura, dok su još dva velika natječaja, Dugo Selo – Novska i Hrvatski Leskovac – Karlovac, u fazi ocjenjivanja ponuda, što predstavlja dodatnih milijardu eura ulaganja. Do 2035. u planu su ulaganja vrijedna oko šest milijardi eura kojima ćemo modernizirati, obnoviti i rekonstruirati oko polovine hrvatske željezničke mreže. – istaknuo je Kršić.

Digitalizacija sustava, automatizacija i razvoj pametnih logističkih rješenja ključni su elementi koji će omogućiti bolje praćenje robe, veću transparentnost u opskrbnim lancima te smanjenje emisije ugljičnog dioksida. Svi sudionici složili su se s time da su promjene vidljive i da svi zajedno trebamo nastaviti raditi na transformaciji hrvatskoga prometnog sustava, uz snažan naglasak na održivosti, otpornosti i digitalnoj inovaciji. Ministar Butković zaključio je:

Sve ove investicije ulaganja su u ljude,

budućnost i gospodarstvo. Svaka cesta, kilometar pruge i terminal znače veću zaposlenost i jače gospodarstvo. Vlada RH će uz EU-ove fondove i sve jači nacionalni

proračun ostvariti sve planove. Na nama je da mudro i odgovorno iskoristimo sve prilike i budemo složni bez obzira na političke podjele.

HŽ INFRASTRUKTURA NA PRVOJ KONFERENCIJI O SIGURNOSTI ŽELJEZNIČKOG PROMETA

PIŠE: Ivana Međugorac Imamović

FOTO: Ivana Međugorac Imamović, organizatori konferencije

Sudionici panel-rasprave

U Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture 15. listopada 2025. održana je prva Konferencija o sigurnosti željezničkog prometa, u organizaciji Agencije za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, Agencije za sigurnost željezničkog prometa i Hrvatskog društva željezničkih inženjera. Uz predstavnike Ministarstva, agencija i željezničkih društava sudjelovao je Tomislav Petanović, zamjenik voditelja Ureda upravljanja sigurnošću HŽ Infrastrukture.

Cilj konferencije bio je predstaviti nacionalni sustav upravljanja sigurnošću (SUS), njegove elemente i primjenu u praksi te okupiti dionike željezničkog sektora radi razmjene iskustava i daljnjeg unaprjeđenja sigurnosti željezničkog sustava Republike Hrvatske. Konferenciju su otvorili Goran Horvat, predsjednik Hrvatskog društva željezničkih inženjera, Želimir Delač, ravnatelj Agencije za sigurnost željezničkog prometa, Alana Vukić, ravnateljica Agencije za istraživanje nesreća u zrač-

nom, pomorskom i željezničkom prometu, te Jasna Divić iz Uprave za željezničku infrastrukturu i promet. U uvodnim govo-

rima istaknuta je važnost sustavnog pristupa sigurnosti željezničkog prometa, međuinstitucionalne suradnje te stalnog

Tomislav Petanović

Sudionici prve Konferencije o sigurnosti željezničkog prometa

ulaganja u razvoj sigurnosne kulture unutar željezničkog sustava Republike Hrvatske.

Petanović je održao izlaganje na temu »Sustav upravljanja sigurnošću HŽ Infrastrukture«, a potom sudjelovao u panel-raspravi o učinkovitosti sustava upravljanja sigurnošću u željezničkome prometu.

U prezentaciji Petanović je istaknuo kako je svrha sustava upravljanja sigurnošću osiguravanje sigurnog upravljanja prometom, održavanja i izgradnje željezničke infrastrukture u skladu s nacionalnim propisima i zahtjevima Europske unije. Težište je stavljeno na kontinuirano poboljšanje sigurnosti, praćenje i upravljanje rizicima u svim poslovnim procesima te na

važnost sigurnosne kulture i trajne osposobljenosti radnika.

Sustav upravljanja sigurnošću HŽ Infrastrukture temelji se na stalnome nadzoru, analizi i poboljšanju procesa, a njegova učinkovitost mjeri se na temelju jasnih pokazatelja i ciljeva koje definiramo u godišnjim planovima sigurnosti. – istaknuo je Petanović.

Na panel-raspravi »Koliko je sustav upravljanja sigurnošću u željezničkom prometu učinkovit?« uz Petanovića sudjelovali su Alana Vukić, Želimir Delač, Vlado Lovrić, šef Službe za sigurnost i zaštitu HŽ Putničkog prijevoza, te Petar Glavaš, član Uprave ENNA Transporta. Sudionici su razmijenili iskustva o funkcioniranju i

učinkovitosti sustava upravljanja sigurnošću (SMS) u različitim dijelovima željezničkog sektora, a osvrnuli su se i na izazove interoperabilnosti, koordinaciju među dionicima te na važnost ljudskog čimbenika i stalne edukacije zaposlenika.

Tijekom konstruktivne rasprave istaknuto je da sigurnost željezničkog prometa ne ovisi samo o propisima i tehničkim rješenjima, nego i o kulturi sigurnosti koja se razvija unutar svake organizacije i među svim sudionicima sustava.

Konferencija je okupila velik broj predstavnika željezničkog sektora, industrije i akademske zajednice te potvrdila važnost zajedničkog djelovanja svih dionika u stvaranju sigurnoga i interoperabilnoga željezničkog sustava.

U RAD PUŠTENI NOVI UREĐAJI ZA OSIGURANJE ŽELJEZNIČKO-CESTOVNIH PRIJELAZA

Sufinancira
Europska unija

PIŠE: Ivan Kartelo
FOTO: HŽI

ŽCP »Našice«

HŽ Infrastruktura u funkciju regulacije prometa krajem rujna i početkom listopada pustila je tri modernizirana automatska uređaja za osiguranje željezničko-cestovnih prijelaza (ŽCP), odnosno ugrađeni su i u rad pušteni svjetlosno-zvučna signalizacija i polubranici.

Riječ je o ŽCP-ima Ciglana i Našice na pruzi Našice – Čaglin te ŽCP-u Brezje na pruzi između kolodvora Čakovec i državne granice (Lendava). Zajedno s navedenim prijelazima do sada je u promet pušteno 38 od ukupno 95 ŽCP-ova vri-

jednih 22,3 milijuna eura iz Projekta osiguranja i modernizacije željezničko-cestovnih prijelaza, koji se sufinancira iz fondova Europske unije, odnosno programa Konkurentnost i kohezija.

Na dodatnih 18 ŽCP-ova završeni su radovi te je u tijeku ishođenje dozvola. Izvođač radova je tvrtka Altpro d.o.o., poslove stručnog nadzora nad izvođenjem radova obavlja zajednica gospodarskih subjekata koju čine Mobilita Evolva d.o.o. i Mobilita Vision d.o.o. te radnici HŽ Infrastrukture, dok je HŽ Infrastruktura naručitelj.

Osnovni su ciljevi projekta smanjenje razine opasnosti koje proizlaze iz sjecišta dvaju zasebnih prometnih sustava (pruga i cesta), povećanje razine osiguranja na željezničko-cestovnim i pješačkim prijelazima, smanjenje broja prometnih nezgoda, a time i smanjenje broja ljudskih žrtava te smanjenje troškova uzrokovanih prometnim nezgodama.

HŽ Infrastruktura osim ulaganja u modernizaciju željezničko-cestovnih prijelaza kontinuirano već 25 godina provodi edukativno-preventivnu akciju »Vlak je uvijek br-

ŽCP »Cigłana«

ži« (VJUB) koja godišnje obuhvati nekoliko tisuća osnovnoškolske djece, ali i svih ostalih sudionika u prometu poput vozača, pješaka, biciklista i motociklista.

Ovim putem apeliramo i upozoravamo još jednom:

- Strogo je zabranjeno kretati se po pruzi, po stazama neposredno uz prugu ili željezničkim mostovima! Pruga se smije prijeći samo na obilježenim mjestima, a to su željezničko-cestovni i pješački prijelazi.
- Prije prelaska preko željezničke pruge obavezno treba stati i uz poštivanje prometnih znakova i prometne signalizacije prugu prijeći tek kada se uvjerite u to da ne prijeti opasnost. Ako je polubranik spušten, treba pričekati da se on podigne, a ako polubranika na željezničko-cestovnom prijelazu nema, tu su uvijek znakovi »STOP« i »Andrijin križ« ispred kojih se treba zaustaviti i uvjeriti se u to da ne nailazi vlak.
- Strogo je zabranjeno igrati se na pruzi i uz prugu kao i penjati se na vagone i stupove kontaktne mreže jer postoji opas-

nost od strujnog udara! Zabranjeno je i bacati kamenje ili predmete na vlakove.

- Opasno je po život u blizini željezničke pruge nositi slušalice u ušima ili gledati u mobitel. Zbog slušalica ne čujete što se oko vas događa, a mobitel odvraća po-

zornost od potencijalne opasnosti.

- Zaustavni put vlaka iznosi i do 1500 metara, zbog čega strojovođa, nakon što na pruzi uoči osobu ili automobil, vlak ne može zaustaviti na vrijeme! Vlakovi su i sve tiši pa se njihov dolazak ne čuje.

ŽCP »Brezje«

OD 11. LISTOPADA POČEO PILOT-PROJEKT NOĆNIH VLAKOVA

PIŠE: HŽPP
FOTO: HŽPP

U Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu 7. listopada predstavljen je pilot-projekt uvođenja noćnih vlakova. Od 11. listopada subotom i nedjeljom u ranojutarnjim satima noćni vlakovi voze od Zagreba prema Dugom Selu, Vrbovcu, Ivanić-Gradu, Križevcima, Zaprešiću, Zaboku, Krapini, Jastrebarskom, Karlovcu, Velikoj Gorici i Sisku.

Na predstavljanju projekta bili su rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, predsjednik Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu Gordan Kragić, državni tajnik Žarko Tušek iz Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i predsjednik Uprave HŽ Putničkog prijevoza Željko Ukić sa suradnicima.

Rektor Lakušić istaknuo je:

„Posebno mi je drago što su se studenti obratili Sveučilištu u Zagrebu. Uputili smo ih na koji se način može doći do ovakvih projekata, a to je upravo razgovarati s onima koji su u ovome slučaju najvažniji: Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture te s HŽ Putničkim prijevozom i HŽ Infrastrukturom kao ključnim faktorom. Na Sveučilištu u Zagrebu imamo 70 000 studenata koji su strateški partneri za naše gospodarstvo. Ako gledamo obrazovanje i ono što ono nudi, drago nam je da su i resorno ministarstvo i naši partneri prihvatili ovaj prijedlog. Upravo je to ulaganje u društvo i pružanje pomoći svim generacijama; ne samo mladima, nego i svima ostalima koji će biti uključeni u ovaj projekt, jer Sveučilište mora otvoriti prilike, koristiti svoje znanje te pomoći u realizaciji projekata.

Uvođenje noćnih vlakova inicirali su predstavnici Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu. Osim što je najavio nove inicijative poput željezničkog stajališta u blizini kampusa Borongaj, predsjednik Studentskog zbora Kragić istaknuo je:

Predstavljanje pilot-projekta uvođenja noćnih vlakova

„Cilj ovoga pilot-projekta i studentske inicijative bio je pružiti studentima i ostalim građanima dostupan, siguran, s težištem

na siguran, noćni prijevoz. Taj prijevoz otvoren je u sklopu projekta noćnog prijevoza iz Zagreba prema ostalim satelit-

Stjepan Lakušić

skim gradovima od Krapine do Križevaca, Karlovca i Siska tijekom vikenda. Veseli me da je ova inicijativa plod uspješne suradnje i onoga što se zapravo sve može postići u kratkome roku kada imamo dobru suradnju s dobrom idejom studentskog predstavništva te dobru potporu Ministarstva i ostalih dionika.

Državni tajnik Tušek istaknuo je da su ovakvi projekti rezultat velikih investicija u željeznički sektor, u obnovu pruga i nabavu vlakova te dodao:

„To je novi pristup kakav do sada nismo imali i koji je uslijedio nakon razvoja željezničke infrastrukture na području grada Zagreba i zagrebačkog prstena. Ovim projektom povezujemo Zagreb sa središtima oko glavnoga grada, ali i obratno. Želimo postići da naši građani imaju isto ono što imaju i građani u urbanim područjima diljem Europske unije. Naravno da je u svemu ključna sigurnost, osobito povratak građana u noćnim satima, posebno mladih sugrađana. Tu je i kvaliteta društvenog života, socijalnog povezivanja, pružanja usluga dostupnoga javnog prijevoza. Radi se o pilot-projektu koji će trajati devet mjeseci. U tome periodu pratit ćemo interes naših sugrađana svih generacija i nakon toga nastaviti razvijati taj model. Želimo da ovakvi ili slični projekti budu standard u skladu s potrebama naših građana jer oni su rezultat investicija u željezničkome sektoru, osobito u zagrebačkom prstenu, a vjerujem da ćemo razvojem željezničke infrastrukture diljem RH moći i u drugim urbanim područjima raditi na ovakvim projektima.“

Pilot-projekt uvođenja noćnih vlakova predstavio je predsjednik Uprave HŽ Putničkog prijevoza Ukić:

„Kao željezničkome prijevozniku važno nam je kontinuirano povećavati frekvenciju vlakova. Do sada smo bili fokusirani na uvođenje većeg broja dnevnih linija, a ovim pilot-projektom okrenuli smo se i noćnim linijama, čije je uvođenje inicirao Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu. Noćnim linijama omogućit će se siguran i održivi javni prijevoz za sve one koji vikendom posjećuju razna događanja. HŽPP kontinuirano nabavlja nove vlakove kako

Žarko Tušek

Željko Ukić

bismo pružali što kvalitetniju uslugu, a upravo novi vlakovi omogućuju i povećanje frekvencije vlakova. S ovim noćnim linijama HŽPP vozi više od 800 vlakova. Vjerujemo da će i ovaj projekt doprinijeti rastu broja putnika, koji kontinuirano bilježimo zadnjih nekoliko godina. Tome doprinose i projekti besplatnog prijevoza za djecu, učenike, redovite studente, umirovljenike i starije od 65 godina.

Cilj ovoga pilot-projekta jest povećanje mobilnosti građana, osobito studenata, koji vikendom borave u Zagrebu na kulturnim, društvenim i sportskim događanjima, čime bi im se osigurao siguran povratak u ranim jutarnjim satima te poduzeo znatan iskorak prema sigurnijemu, dostupnijemu i održivijemu javnom prijevozu.

Na temelju Zaključka Vlade RH od 1. siječnja 2025. uveden je projekt besplatnog prijevoza redovitih studenata. Projekt obu-

hvaća neograničen broj putovanja vlakom od mjesta stanovanja do mjesta studiranja i povremena putovanja na području RH, a njegovom provedbom potiče se korištenje željezničkog prijevoza. Od 1. siječnja 2025. prijevoz vlakom koristi oko 23 800 redovitih studenata. Izvanredni studenti mogu koristiti ponudu »Indeks vrijedi više« na temelju koje imaju pravo na 50 posto popusta na neograničen broj jednosmjernih i povratnih putovanja.

Pravo na besplatan prijevoz imaju i djeca, učenici te umirovljenici i osobe starije od 65 godina. HŽ Putnički prijevoz kontinuirano bilježi rast broja putnika. U 2024. prevezeno je 24,6 milijuna, a u 2025. očekuje se više od 26 milijuna putnika. Uz projekte besplatnog prijevoza povećanju broja putnika pridonosi kontinuirana nabava novih vlakova. Trenutačno je u prometu 69 novih niskopodnih vlakova, a do kraja 2028. u promet će biti pušteno još 20 novih vlakova.

RUŽIČASTI GLAVNI KOLODVOR U ZNAK PODRŠKE BORBI PROTIV RAKA DOJKE

PIŠE: Ivana Međugorac Imamović

FOTO: Robert Gašpert, Ivan Zadro

HŽ Infrastruktura d.o.o. priključila se globalnoj inicijativi podizanja razine svijesti o prevenciji i liječenju raka dojke. U suradnji s udrugom P.I.N.K. life i UPMC-om (University of Pittsburgh Medical Center Hrvatska) pročelje zagrebačkog Glavnog kolodvora, jedne od najpoznatijih i najposjećenijih zgrada u Hrvatskoj, 30. rujna svečano je zasjalo u ružičastoj boji, simbolu nade, zajedništva i podrške svim oboljelima. Time je i Hrvatska još jednom stala uz bok svjetskim metropolama koje kroz svjetlosne instalacije šalju snažnu poruku važnosti redovitih pregleda i brige o zdravlju.

Kroz zagrebački Glavni kolodvor, koji je i najveći željeznički kolodvor u RH, svakodnevno prođe oko 30 tisuća ljudi. Kada bi svakoga dana samo jedna od tih osoba, jedna žena, osvijestila koliko su važni prevencija i samopregled, već bismo ispunili svoj cilj. Zato smo se i priključili ovoj hvaljevrijednoj globalnoj kampanji i drago nam je što smo omogućili da kolodvorska zgrada, koja je jedna od najljepših građevina u Zagrebu, bude osvijetljena u ružičasto. Željeli bismo da se svatko tko ju vidi sjeti poruke koju ta boja simbolizira.

Svečanost je obilježila emotivna atmosfera. Posebne emocije izazvala su svjedočanstva žena koje se bore s bolešću, među kojima i dr. Ines, koja je otvoreno podijelila svoje iskustvo i snagu. Govor su održali i vodeći stručnjaci te predstavnici Grada Zagreba i državnih institucija, naglasivši važnost odaziva na preventivne preglede.

Glazbenim programom večer je uvećao pjevač Tomislav Marić Toma, a događanje su podržali brojni uzvanici iz političkog, društvenog i kulturnog života.

Zagreb Glavni kolodvor, osim što je prometno središte, tim je činom dobio i dodatnu simboliku. Mjesto susreta i novih putovanja postaje i znak transformacije,

Obilježavanje Mjeseca borbe protiv raka dojke

podsećajući sve nas da i nakon bolesti ostoje novi počeci. Pročelje kolodvora ostat će ružičasto osvijetljeno do nedjelje 5. listopada 2025. kako bi poruka nade i solidarnosti bila vidljiva što većem broju ljudi.

Mjesec borbe protiv raka dojke

Listopad je posvećen borbi protiv raka dojke, bolesti koja pogađa najveći broj žena u Hrvatskoj. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u 2022.

Tomislav Marić Toma

zabilježeno je 3088 novih slučajeva raka dojke, dok je u 2024. od te bolesti preminulo 697 žena. Unatoč tome, zahvaljujući Nacionalnome programu ranog otkrivanja raka dojke, naprednim dijagnostičkim metodama i terapijama, bilježi se pad smrtnosti od 25 do 30 posto.

U program je uključeno 70 posto žena u dobi od 49 do 70 godina, što Hrvatsku svrstava u sam vrh Europske unije po odazivu na mamografske preglede. Dosad je u sklopu programa učinjeno oko 2,3 milijuna mamografskih pregleda, a otkriveno je više od 10 000 karcinoma.

HŽ Infrastruktura u službi zajednice

Osvjetljavanje Glavnog kolodvora u ružičasto dokaz je da HŽ Infrastruktura, osim što brine o sigurnosti i razvoju željezničke mreže, aktivno sudjeluje u društveno odgovornim projektima. Time šaljemo jasnu poruku: željeznica povezuje ljude, ali i vrijednosti – brigu, solidarnost i zajedništvo.

S lijeva na desno: Vjekoslav Hegedić, Kristina Krivačić Laslavić i Marino Šegan

Poruka večeri bila je jednostavna, ali snažna: »Zdrav čovjek ima sto želja, a bolestan

samo jednu. Na tome putu budimo im svi podrška, i sustav, i znanost, i osobno«.

Predstavnici MMPI-a i HŽ-a

SVEČANO OTVORENA IZLOŽBA »DVA STOLJEĆA ŽELJEZNICE U SVIJETU«

PIŠE: Ivana Međugorac Imamović

FOTO: Ivan Zadro

200
GODINA ŽELJEZNICE U SVIJETU
YEARS OF RAILWAY IN THE WORLD

U Tehničkom muzeju »Nikola Tesla« u Zagrebu 30. listopada svečano je otvorena velika izložba »Dva stoljeća željeznice u svijetu. Dva stoljeća od prvog plana do današnje željezničke mreže u Hrvatskoj«, kojom se obilježava 200. obljetnica puštanja u promet prve pruge između Darlingtona i Stocktona u Engleskoj 1825. Riječ o događaju koji je zauvijek promijenio svijet.

Izložbu su zajednički realizirali HŽ Infrastruktura – Hrvatski željeznički muzej, Tehnički muzej »Nikola Tesla«, Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet te brojni domaći i inozemni suradnici. Autori postava su dr. sc. Josip Kajinić, prof. dr. sc. Borna Abramović, mag. etn. i kult. ant. Kristina Pavlović i mr. sc. Renata Velićan.

Svečanost otvorenja započela je nastupom HKUD-a »Željezničar« Zagreb, nakon čega su okupljene pozdravili Markita Franulić, ravnateljica Tehničkog muzeja »Nikola Tesla«, i prof. dr. sc. Marko Šoštarić, dekan Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Slijedili su govori autora izložbe Abramovića i Kajinića te ravnateljice Uprave za željezničku infrastrukturu i promet pri Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture Jasne Divić i člana Uprave HŽ Infrastrukture Darka Barišića, koji je u ime HŽI-a i Hrvatskog željezničkog muzeja svečano otvorio izložbu. Divić je tom prigodom naglasila:

U Hrvatskoj je prošlo 165 godina od dolaska željeznice. Od tada do danas željeznica je prošla kroz razdoblja ubrzanog razvoja, izazova i modernizacije. Danas svjedočimo novome investicijskom zamahu koji će u mnogočemu odrediti budućnost hrvatskih željeznica. U ovome trenutku vrijednost projekata u provedbi iznosi više od 1,5 milijardi, a u idućemu desetogodišnjem razdoblju u željeznicu se planira uložiti više od šest milijardi eura. Ti

S otvorenja izložbe

planovi jasno pokazuju da ulaganja u željeznicu nisu trenutna inicijativa, već dugoročna strategija razvoja prometnog sustava Hrvatske i snažna poruka o našoj predanosti održivome razvoju.

U svojem govoru Darko Barišić istaknuo je:

Ova izložba nije samo pogled u povijest; ona priča o tome kako je željeznica obli-

Josip Kajinić i Borna Abramović

kovala suvremeni svijet.

Izložba donosi fascinantnu priču o razvoju željeznice, od prvih parnih lokomotiva i pionirskih pruga do današnjih visokotehnoloških sustava, prikazujući ključne prekretnice na svjetskim i hrvatskim prugama kroz izvorne predmete, povijesne dokumente, fotografije i multimedijske sadržaje.

Izložba nas potiče da željeznicu shvatimo ne samo kao prometni sustav, već i kao kulturnu i tehničku baštinu. Sva sadašnja ulaganja u željeznicu treba promatrati kao investiciju u budućnost. Ulaganja u željezničku infrastrukturu ulaganja su u održivu mobilnost, zelenu tranziciju i povezanost regija. – dodao je Barišić.

Autori izložbe Abramović i Kajinić najavili su što se sve može vidjeti na izložbi koju su spremali više od godinu dana.

Željeznica nije samo tehnologija i tehnika; čine ju i ljudske priče. To su stotine tisuća željezničarki i željezničara: inženjera, strojovođa, prometnika, konduktera, radnika na održavanju, čiji trud i rad stoje iza svake pruge i iza svakog vlaka. Na ovoj izložbi naći ćete dokumente, fotografije, lokomotive, predmete i priče koje svjedoče o tome razvoju, od prvoga putničkog vlaka, preko elektrifikacije i modernizacije do današnjih digitalnih rješenja i zelene tranzicije. – objasnio je Abramović.

Ukupno je realizaciji ove izložbe svoj doprinos dalo 637 fizičkih i pravnih osoba iz Hrvatske i svijeta, bilo informacijama, sadržajem, eksponatom, pomoći pri postavljanju i slično. Sve navedeno rezultiralo je ovom izložbom, kojom smo na najbolji mogući način nastojali obilježiti ovaj veliki jubilej željeznice, koja je toliko jedinstvena i koja je na neizmjeran način utjecala na svekoliki razvoj Hrvatske i svijeta kakve ih danas imamo. – dodao je Kajinić.

Brojni uzvanici, među kojima su bili predstavnici diplomatskog zbora, akademske zajednice, muzeja i prometnih institucija, imali su priliku među prvima razgledati postav koji je privukao veliko zanimanje javnosti.

Izložba će biti otvorena za posjetitelje u radnome vremenu Tehničkog muzeja »Nikola Tesla« od 30. listopada do 30. studenoga 2025., a prati ju i bogato opremljen, znanstveno recenzirani katalog-monografija, koja donosi detaljan pregled dvaju sto-

ljeća željezničke povijesti.

Otvorenje izložbe »Dva stoljeća željeznice u svijetu« još je jednom potvrdilo važnost željeznice kao pokretača tehnološkog i društvenog napretka – mosta između prošlosti i budućnosti.

S lijeva na desno:
Marko Šošarić, Darko Barišić, Jasna Divić, Josip Kajinić, Markita Franulić i Borna Abramović

»DVA STOLJEĆA ŽELJEZNICE U SVIJETU I RAZVOJ ŽELJEZNICE U HRVATSKOJ«

PIŠE: Kristina Pavlović

FOTO: Ivan Zadro

Nakon što je 27. rujna 1825. Lokomotiva broj 1 povukla prvi putnički vlak na svijetu tada nevjerojatnom brzinom od 15 milja na sat, započeo je kontinuirani razvoj željezničkoga putničkog prijevoza. Tada su se u društvenome, gospodarskome i političkome smislu dogodile nevjerojatne promjene. Željeznica je oblikovala krajobraz, utjecala na urbanizaciju, industrijski razvoj, kretanje ljudi, a u konačnici i na kulturni razvoj sredina u kojima se pojavila, revolucionarno promijenivši način života ljudi.

O svemu se tome, iz različitih perspektiva, govorilo na znanstvenome skupu »Dva stoljeća željeznice u svijetu i razvoj željeznice u Hrvatskoj«, koji je održan 1. listopada 2025. na Institutu društvenih znanosti »Ivo Pilar« u Zagrebu. Bila je to rijetka prigoda u kojoj se o jednoj temi, u ovojme slučaju željeznici, govorilo interdisciplinarno. Svojim je izlaganjima doprinos cilju dalo pedesetak znanstvenika i stručnjaka iz područja koja se tiču povijesti, geografije, prometnih, društvenih i humanističkih znanosti pa sve do agronomije, građevine i elektrotehnike.

Skup su zajednički organizirali Hrvatski institut za povijest, Hrvatski željeznički muzej – HŽ Infrastruktura d.o.o., Institut društvenih znanosti »Ivo Pilar« te Sveučilište u Zagrebu sa svojim dvjema sastavnicama, Fakultetom prometnih znanosti i Prirodoslovno-matematičkim fakultetom. Organizacijski odbor skupa činili su predstavnici institucija i tvrtki organizatora, njih ukupno 10.

Kratak osvrt na važnost pojave željeznice prije 200, a slučaju Hrvatske prije 165 godina, na svečanosti otvorenja dali su ravnatelj Instituta društvenih znanosti »Ivo Pilar« prof. dr. sc. Željko Holjevac, pomoćnik ravnatelja Hrvatskog instituta za povijest doc. dr. sc. Josip Mihaljević, tajnik Organizacijskog odbora i predstavnik HŽ

Znanstveni skup »Dva stoljeća željeznice u svijetu i razvoj željeznice u Hrvatskoj«

Infrastrukture – Hrvatskoga željezničkog muzeja dr. sc. Josip Kajinić, dekan Fakulteta prometnih znanosti izv. prof. dr. sc. Marko Šošćarić, dekanica Prirodoslovno-matematičkog fakulteta prof. dr. sc. Ivančica Ternjej, prorektor Sveučilišta u Zagrebu za inovacije, transfer tehnologije i suradnju s gospodarstvom prof. dr. sc. Tomislav Josip Mlinarić i ravnateljica Up-

rave za željeznički promet i žičare u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture mr. sc. Jasna Divić.

Cilj znanstvenog skupa bio je iznijeti i prikazati nove spoznaje o željeznici i produžiti postojeće, dok je fokus stavljen na ulogu željeznice u Hrvatskoj u kontekstu njezina razvoja na globalnoj razini.

Josip Kajinić

Josip Mihaljević

Željko Holjevac

Tomislav Josip Mlinarić

Marko Šoštarić

Sudionici skupa i izlagači, znanstvenici, stručnjaci, veterani i entuzijasti, složili su se s time kako je bilo vrlo edukativno sagledati prošlost, sadašnjost i budućnost željeznice s različitih gledišta.

Nakon svega iznesenoga na skupu, slažu se sudionici, može se reći da budućnost željeznice leži u kvaliteti usluge pa u tome smislu svi koji su povezani s njome treba-ju »zasukati rukave«!

Jasna Divić

Ivančica Ternjej

Gosti i uzvanici na svečanosti otvorenja Znanstvenog skupa

OTVORENA JOŠ JEDNA U NIZU OVOGODIŠNJIH OBLJETNIČKIH IZLOŽBI HŽM-a

PIŠE: Kristina Pavlović
FOTO: Muzej Đakovštine

To da se o pruzi prema Đakovu razmišljalo još od samih početaka planiranja željeznica na području Hrvatske jasno je vidljivo iz povijesnog pregleda na izložbi otvorenoj 17. listopada 2025. u Muzeju Đakovštine (MĐ). Riječ je o izložbi Hrvatskog željezničkog muzeja (HŽM) koja je pod nazivom »Dvanaest desetljeća željeznice kroz Đakovo« ostvarena u suradnji s Muzejom Đakovštine, a njezini autori su Josip Kajinić, Kristina Pavlović i Renata Veličan iz HŽM-a te Mateo Dragičević iz MĐ-a.

Među istaknutim ljudima koji su se prije 120 godina zalagali za prugu do Đakova bio je i biskup J. J. Strossmayer, no njezinu su provedbu kočile ondašnje društveno-političke okolnosti jer se nije uklapala u ondašnje interese središnjih vlasti u Beču ni u interese Budimpešte.

S izgradnjom pruge Osijek – Našice 1894. intenzivirani su naponi da se realizira i pruga prema Đakovu. Godine 1904. izdana je dozvola za izgradnju pruge u dužini od

S lijeva na desno: Marin Mandarić, Josip Kajinić, Marina Božić, Mateo Dragičević i Kristina Pavlović

47,6 km između Osijeka, Đakova i kolodvora Strizivojna-Vrpolje. U promet je svečano puštena 11. rujna 1905., a svoju povijest ima i izgradnja pobočne vicinalne

pruge.

Uz izložene eksponate, fotografije i videozapise dan je i uvid u prostorno-vremen-

Josip Kajinić

O izložbi je govorio jedan od autora, kustos Mateo Dragičević

Posjetitelji na otvorenju

ski kontekst izgradnje pruge te u društveni, gospodarski i prometni razvoj Đakova prije nego što je pruga službeno puštena u promet.

Izložba svjedoči i o mreži željezničkih pruga u Slavoniji prije 1905., o fazama izgradnje pruge do Đakova te o njezinoj ulozi u

gospodarskome, prometnome, komunikacijskome i društvenome razvoju Đakova početkom 20. stoljeća.

Na otvorenju izložbe prikazan je i film »Dvanaest desetljeća željeznice kroz Đakovo«, čiju je izradu financirala HŽ Infrastruktura. Nakon uvodnoga govora ravnateljice Muzeja Đakovštine Marine Božić o

izložbi su govorili kustosi obaju muzeja Mateo Dragičević i Josip Kajinić, a otvorio ju je gradonačelnik Marin Mandarić. U glazbenome dijelu programa nastupila je đakovačka Ženska klapa Certissa.

Izložba je otvorena do 30. studenoga 2025.

U RADIONICAMA SUDJELOVALO OKO 150 DJECE OSNOVNOŠKOLSKE I VRTIČKE DOBI

PIŠE: HŽI
FOTO: HŽI

Nakon što su se u rujnu osnovnoškolci i vrtićani prilagođavali okolnostima nove pedagoške godine, već početkom listopada bili su spremni izići iz poznatog okružja i na terenu naučiti nove stvari. Tako su, unatoč hladnome jesenskome danu, učenici 3.b razreda OŠ Jurja Habdelića iz Velike Gorice sa svojom učiteljicom Karmen Zadravec i asistentom u nastavi Ivanom Mužom u četvrtak 2. listopada 2025. stigli vlakom u Zagreb. Cilj im je bio obići zgradu Zagreb Glavnoga kolodvora i upoznati se s načinom na koji funkcionira željeznički prometni sustav.

U tome im je pomogla voditeljica Odsjeka za promotivne komunikacije HŽ Infrastrukture, inače muzejska pedagoginja, Kristina Pavlović, koja ih je provela kroz vestibul Glavnoga kolodvora i sve ostale prostore važne putnicima. Djeca su vidjela što se sve nalazi u zgradi i naučila kako pronaći potrebne informacije o putovanju vlakom te kako se i gdje kupuje prijevozna karta.

U razgovoru o željezničkim objektima koji se mogu vidjeti s peronske strane zgrade mali Velikogoričani pokazali su zavidno znanje. Znali su čemu služe pothodnici, kako se čita vozni red te na koji pogon mogu voziti lokomotive i vlakovi. Susreli su se s prometnicom koja im je pokazala svoju kapu, loparić i zviždaljku, a znali su i što radi kondukter, a što strojovođa. Pri obilasku novoobnovljene parne lokomotive serije 125-052 na prostoru uz zgradu Glavnoga kolodvora djeca su se upoznala s time da je nekada za njezino pokretanje uz strojovođu bio potreban i ložlač. Uz električnu lokomotivu i suvremene garniture vlaka posebnu pozornost izazvao je teretni vlak u čijemu je sastavu bio velik broj vagona.

Tijekom obilaska težište je bilo stavljeno na osvježavanje i upozorenja na to kako željeznička pruga i drugi objekti oko nje,

pa i sam kolodvor, nisu mjesto za igru jer kriju brojne opasnosti. Također su trebala usvojiti slogan »Vlak je uvijek brži«, u čemu su im pomogli murali i plakati u uređnome pothodniku. Susret je završio druženjem u Plavome salonu i radionicom tijekom koje je djeci ispričana priča o Maloj lokomotivi kao uvod u ukrašavanje drvenih lokomotiva i vagona koje su djeca ponijela kući kao suvenir i podsjetnik na terensku nastavu i zagrebački Glavni kolodvor.

Znamo, »Vlak je uvijek brži!«

Zahvaljujući izvrsnoj višegodišnjoj suradnji Odsjeka za promotivne komunikacije HŽ Infrastrukture i Osnovne škole Otok u Zagrebu ideja o nastavku održavanja edukacija rezultirala je novim susretom s osnovnoškolcima. Naime, 17. listopada 2025. u prostorima škole organizirana je edukacija za stotinjak djece sedmih i osmih razreda. Stručni suradnici za promotivno komuniciranje Sanja Paić i Ivan Brajković

održali su zanimljiva i preventivno-edukativna predavanja pod nazivom »Vlak je uvijek brži!« o sigurnosti u prometu, s težištem na željeznici i rizičnim ponašanjima mladih. Radi smanjivanja broja stradalih u prometu, posebno željezničkom, djecu se na takvim besplatnim radionicama upoznaje s prometnim sustavima, ulogama pješaka, vozača i putnika u prometu te zaštitnoj opremi vozača bicikala, romobila, *skateboarda*, *haveboarda* ili rola. Djecu se podučava pravilima željezničkog bontona, govori im se o prometnim znakovima i propisima, ponašanju na željezničko-cestovnome prijelazu, a posebno se naglašavaju poželjna ponašanja kao alternativa onima opasnim i zabranjenima poput penjanja na vlakove i stupove kontaktne mreže, upotrebe mobitela i slušalica u prometu ili devastacije u obliku nedopuštenih grafitiranja, odnosno devastacije javne imovine. Edukacija uključuje i interakciju s djecom, a kao uspomenu i podsjetnik na naučeno dobivaju prikladne promotivne poklon-paketice.

Mali Đakovčani nakratko postali glumci u kazalištu sjena

U Vrtićkoj kući Botić Dječjeg vrtića Đakovo održane su muzejsko-pedagoške radionice u povodu otvorenja izložbe »Dvanaest desetljeća željeznice kroz Đakovo«. Izložba je ostvarena u suradnji Muzeja Đakovštine i HŽ Infrastrukture – Hrvatskoga željezničkog muzeja (HŽM). Mališani u dobi od tri do šest godina, njih tridesetak iz dviju vrtićkih skupina, putem fotografija

na prezentaciji, upoznati su s nekim atraktivnim predmetima koje čuva HŽM poput parnih, dizelskih i električnih lokomotiva, drezina ili maketa željeznice.

Nakon razgovora o njihovim iskustvima s vlakovima, muzejima i željeznicom djeci je muzejska pedagoginja Kristina Pavlović ispričala priču o Maloj lokomotivi, a koju su mališani potom na svoj način prenijeli bijelom bojom na crni papir. U na-

stavku su svaki dječak i djevojčica dobili svoju lutkicu na štapiću, siluetu jednog od motiva iz priče. Potom je muzejska pedagoginja priču o Maloj lokomotivi ponovno interpretirala, a njezine riječi pratila su djeca, koja su se potom svojim lutkama uključivala u improviziranu predstavu u stilu kazališta sjena. S obzirom na to da izložba traje do 30. studenoga, i djeca iz Vrtićke kuće Vila DV-a Đakovo također će dobiti priliku sudjelovati u sličnoj radionici.

HŽ INFRASTRUKTURA PODRŽALA KULTURNO DOGAĐANJE *PIECE OF ZAGREB*

PIŠE: Kristina Pavlović

FOTO: Marko Lopac

Grafiti, murali i *street art* dio su urbanog identiteta lokalne zajednice, pa i cijeloga kulturno-povijesnoga konteksta prostora. Zagreb je u subotu 18. listopada 2025. dobio još jedno mjesto namijenjeno toj vrsti umjetnosti, ali i mjesto važno za identitet grada općenito.

Na dijelu Istočne biciklističke magistrale, ispod željezničke pruge od Zavrtnice do Heinzelove ulice, održan je *Piece of Zagreb*, kulturno događanje koje je na jednome mjestu okupilo umjetnike, djecu, mlade i sve građane koji su poželjeli doživjeti prostor grada na nov način. Tijekom cijelog dana oslikavani su stupovi vijadukta, a za osnovnoškolce pripremljene su radionice izrade grafita i murala te edukacija o sigurnosti u željezničkom prometu pod nazivom »VJUB – Vlak je uvijek brži«.

U slengu grafiterske umjetnosti, riječ *piece* označava složeno, detaljno umjetničko djelo, skraćenicu od *masterpiece*, a upravo su takvi *piecevi* u subotu bili stvarani uživo, pred očima posjetitelja.

Oslikavanjem potpornih stupova željezničkog mosta na Zavrtnici/Branimirovoj otvoren je novi *hall of fame*, odnosno još jedno legalno mjesto u gradu za crtanje grafita i murala. Događanje je organizirao Grad Zagreb u suradnji s kolektivom Graffiti na Gradele i uz podršku HŽ Infrastrukture.

Mjesto događanja nije odabrano slučajno. Istočna magistrala jedan je od najvažnijih zagrebačkih biciklističkih projekata. Nova staza, duga 22,3 km, povezat će Studentski centar s Dugim Selom. Trenutačno je u pripremi druga faza, od Donjih Svetica do Štefanovečke ceste. Projekt je izrađen i u postupku usuglašavanja s HŽ Infrastrukturom, a početak radova planiran je tijekom 2026. Zahvaljujući spoju funkcionalne infrastrukture i suvremene urbane kulture Istočna magistrala postaje više od prometnog pravca – pretvara se u prostor života, kretanja i stvaralaštva.

SJEĆANJE I ODAVANJE POČASTI POGINULIM I NESTALIM ŽELJEZNIČARIMA BRANITELJIMA

PIŠE: Željka Mirčić
FOTO: Željka Mirčić

U povodu Svih svetih, 28. listopada na zagrebačkome gradskome groblju Mirogoju članovi uprava željezničkih društava i predstavnici Udruge branitelja i invalida Domovinskog rata zapalili su svijeće i položili vijence na Središnjemu križu te na grobovima poginulih željezničara u Domovinskom ratu.

Kao i svake godine, u povodu Svih svetih uprave željezničkih društava položile su vijenac i zapalile svijeće i na grobnici poginulima u tragičnoj željezničkoj nesreći na zagrebačkome Glavnom kolodvoru 1974.

Nakon što je u crkvi Presvetog Srca Isusova u Zagrebu služena sveta misa za poginule i nestale željezničare branitelje, svi okupljeni uputili su se na groblje Mirogoj. U ime UBIDR-a HŽ-a vijence su položili predsjednik Siniša Mastelić i predsjednik UBIDR-a HŽ-a Podružnice Zagreb Drago Ivanković. U ime HŽ Infrastrukture polaganju vijenca i paljenju svijeća prisustvovao je član Uprave HŽ Infrastrukture Marijan Čužić, u ime HŽ Putničkog prijevoza član Uprave Damir Rubčić, a u ime HŽ Carga Dubravko Zadavec.

U znak sjećanja na poginule i nestale željezničare u Domovinskom ratu istoga dana predstavnici podružnica UBIDR-a HŽ-a položili su vijence i zapalili svijeće na grobljima širom Hrvatske.

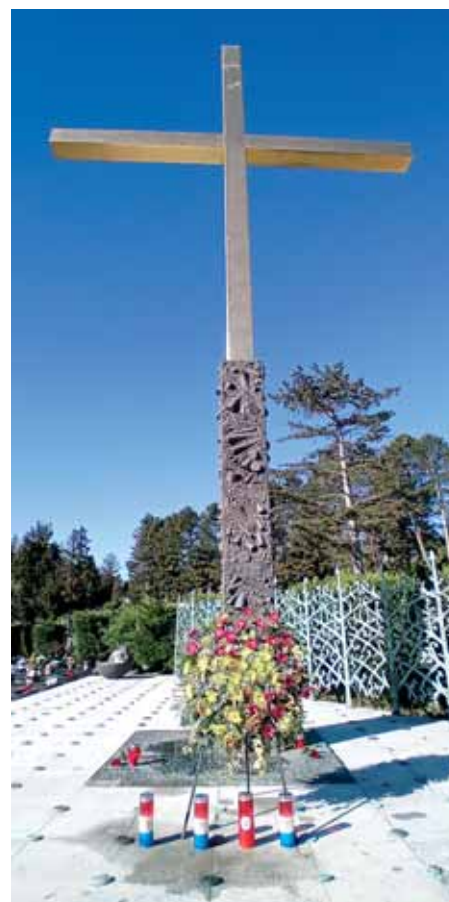
Članovi uprava željezničkih društava i predstavnici Udruge branitelja i invalida Domovinskog rata

Sveta misa za poginule i nestale željezničare branitelje

Grobница poginulih u nesreći na zagrebačkome Glavnom kolodvoru

Središnji križ

U OSIJEKU PROSLAVLJEN DAN HRVATSKIH ŽELJEZNICA

PIŠE: Zvonko Ćurak

FOTO: Zvonko Ćurak

Otvorenje izložbe

Dana 5. listopada hrvatski željezničari obilježili su Dan hrvatskih željeznica u spomen na 5. listopada 1990. kada je Hrvatski državni sabor donio odluku da se hrvatske željeznice izdvoje iz Zajednice jugoslavenskih željeznica. Tom odlukom pripojene su željezničke pruge na hrvatskome teritoriju, a pod upravom tadašnjih republika (danas država). Pruge Strizivojna-Vrpolje – Slavonski Šamac gr. i pruga Metković gr. – Ploče preuzete su od BiH željeznica, a pruga Buzet gr. – Pula s odvojcima od Slovenskih željeznica.

U povodu Dana hrvatskih željeznica u željezničkome kolodvoru Osijek Klub željezničkih umirovljenika postavio je izložbu na temu željeznice. Izložba je postavljena na zapadnome dijelu perona i koncipirana u dvije cjeline: »Najželjeznice« i »Unifor-

me željezničara u prošlom vijeku«. Dio izložbe »Najželjeznice« prikazuje velik broj zanimljivosti iz povijesti, sadašnjosti i budućnosti željeznice u Hrvatskoj i u svijetu. Fotografijama je priložen opširni komentar. Riječ je o svemu »naj«: najstarija, najbrža, najteža, najpopularnija lokomotiva, najduži putnički ili najteži teretni vlakovi, najduže pruge, mostovi, tuneli, najbrži vlakovi u svijetu i drugim zanimljivostima.

U sklopu druge cjeline izloženo je desetak željezničkih odora iz prošlog stoljeća (od austrougarskih, preko SHS-ovih, NDH-ovih, JDŽ-ovih do JŽ-ovih željeznica). Neke su odore izvorne, a neke replike, ali s originalnim oznakama (dugmad, epolette, latice, amblemi...). S obzirom na to da takve i slične izložbe umirovljenici postavljaju desetak godina, sve je više građana zainteresirano za željeznicu kao najatraktivnijeg

»Uniforme željezničara u prošlom vijeku«

prijevoznika. U najavu i praćenje otvorenja izložbe bili su uključeni radio, televizija i tiskovine.

Na otvorenju izložbe bili su predstavnici nekoliko osječkih udruga umirovljenika, ljubitelji željeznice, ali i putnici koji su se toga dana zatekli u kolodvoru. Program je uvećao osječki muški zbor »Zrinjski«, koji je otpjevao nekoliko prikladnih pjesama na oduševljenje nekoliko stotina prisutnih. Članice Kluba željezničkih umirovljenika pripremile su zavidne količine kiflica i osvježavajućih pića za sve posjetitelje.

Izložba će biti otvorena do idućeg Dana hrvatskih željeznica u ostakljenoj prostoriji pored glavnog ulaza u kolodvorsku zgradu kako bi bila dostupna svakome putniku. Mnogobrojni putnici i namjernici snimaju izložbu, prepisuju komentare i razgledaju zanimljivosti o željeznici.

Na otvorenju izložbe bilo je zanimljivih ko-

mentara o Danu hrvatskih željeznica jer se nekada obilježavao 15. travnja u spomen na masovni štrajk željezničara ondašnje države u Ljubljani, a koji je trajao od 15. do 29. travnja 1920. i u kojemu je sudjelovalo oko 50 tisuća željezničara Države SHS. Ondašnja je žandarmerija rastjerivala štrajkaše, a 24. travnja 1920. u pucnjavi je ubila 13 i ranila 30 štrajkaša na Zaloškoj cesti. Obilježavanje Dana željezničara 15. travnja zanemareno je zadnjih godina. U razgovorima većeg broja željezničara dan 15. travnja zagovara se kao Dan željezničara, a 5. listopada kao Dan hrvatskih željeznica. To bi mogla biti zanimljiva tema i za širu raspravu.

Ovogodišnja izložba osječkih umirovljenika pokazala je da se skromnim sredstvima i angažmanom željeznica može promovirati u svim dijelovima Lijepe Naše. Izjave starijih posjetitelja o izložbi vrlo su pohvalne, pri čemu se mnogi prisjećaju niza zanimljivih događanja sa svojih puto-

vanja u mladosti. Mladi posjetitelji u takvim prilikama otkrivaju ugodu i upoznaju se sa zanimljivostima putovanja željeznicom. Nakon što čuju priče starijih, tada i sami pokazuju zanimanje za putovanja vlakom.

Zvonko Čurak u razgovoru s medijima

VLAKOM U BRATISLAVU

PIŠE: Zvonko Ćurak
FOTO: Zvonko Ćurak

Željezničke pruge za nas koji smo imali neku poveznicu sa željeznicom vrlo su snažan opijum. Svaka vodi na desetke drugih pruga, koje pak nude desetke novih avantura. Putovanje je prilika za upoznati svijet jer je bolje vidjeti nešto jedanput nego čuti o tome tisuću puta. Znatiželja je, pored ostalog, strast za putovanjem u mjesta u kojima nisi bio. Kao željezničar posjetio sam većinu europskih metropola, vidio mnoge znamenitosti i ne razumijem ljude, posebno željezničare, koji ne koriste vlak kao povoljnu privilegiju putovanja Europom.

Nedavno sam s kolegom četiri dana proveo u Bratislavi, glavnome gradu Slovačke, uživajući u nizu zanimljivosti o povijesti i sadašnjosti toga grada. Osnovni cilj putovanja bio je razgledati dva željeznička muzeja. Prvi je bio muzej na otvorenome koji se nalazi u izdvojenome dijelu kolodvora Rača, desetak kilometara od Bratislave. Ondje su dobro opremljene radionice u kojima se obnavljaju stare i vrijedne parne i druge lokomotive, vagoni, specijalna vozila za posebne namjene i oprema za opsluživanje raznih željezničkih vozila. Drugi je vrlo dobro opremljen Muzej prometa, koji je smješten uz Glavni kolodvor, u tri velika nekadašnja skladišna prostora. Ondje je i par kolosijeka na koja je postavljeno nekoliko obnovljenih starih lokomotiva i vagona. Taj vrlo bogato opremljen muzej krcat je obnovljenim vozilima, i to od prvih bicikla, motorkotača i automobila do vozila za specijalne namjene i brodova. Ipak, najveći dio prostora i eksponata je na temu željeznice. Velik broj maketa, sredstava signalizacije, telefonije, satova, opreme, alata, odora i bezbroj artefakata koje su koristili željezničari kroz povijest izloženo je u vrlo urednome prostoru. Gledajući to bogatstvo spomeničke baštine bude se uspomene na željeznicu koja je pospjela tehnički napredak i razvoj mnogih gradova i regija kroz povijest. I danas je željeznica najekono-

Stari grad u Bratislavi

Katedrala svetog Martina

mičniji prijevoznik koji nudi ekološki, udobni, brzi, masovni i sigurni prijevoz bez obzira na godišnja doba i vremenske prilike, podrazumijevajući znatno društveno ulaganje i održavanje. Posebno je potrebno pratiti razvoj i modernizaciju željeznica u razvijenim zemljama koje još grade nove pruge i obnavljaju stare.

Bratislava ima niz povijesnih građevina u kojima se pisala povijest ovog dijela Europe. Većina znamenitosti je na užemu području grada Bratislave, oko Staroga

grada (*Bratislavsky hrad*) iz 10. stoljeća koji se izdiže 100 metara iznad Dunava. Taj dvorac sa četiri kule u prelijepo uređenome parku sa nekoliko spomenika mjesto je državnih institucija i povremenih izložbi razne tematike.

Nedaleko Dunav premošćuje Novi most, na čijim se stupovima visine 95 metara nalazi UFO restoran (nalikuje letećemu tanjuru) iznad kojeg je vidikovac s pogledom na tri države (Slovačku, Austriju i Mađarsku). Mihaelov toranj posljednja je obrambena osmatračnica na visini od 50

metara pored koje su postavljeni izložba oružja i »nulta točka« udaljenosti za 29 svjetskih metropola. Ondje je i najveća katedrala sv. Martina, najstarija u Bratislavi, u kojoj je, nakon što su Osmanlije 1526. na Mohačkome polju porazile ugarsko-hrvatsku vojsku, od 1563 do 1830. okrunjeno 16 ugarskih kraljeva.

U tome gradu nalazi se niz zanimljivosti kao što je Plava crkva, posvećena princezi sv. Elizabeti Ugarskoj, katoličkoj svetici, kćeri Andrije II. Arpadovića, ugarsko-hrvatskoga kralja od 1205. do 1235.

U središtu grada nalaze se monumentalna zgrada predsjednika države s velikim parkom i kipom Marije Terezije, zgrada Gradske vijećnice, Primacijalna palača, u kojoj stoluje gradonačelnik, i moderna zgrada radija (naopako okrenuta piramida). Na trgovima i ulicama niz je spomenika. Pozornost turista privlači spomenik »Čumil«, koji prikazuje radnika koji s ruba kanalizacijskog šahta, odmarajući se (kako se priča), zaviruje ženama pod suknje. To je mjesto gdje se u dugome redu čeka na fotografiranje.

Na povratku nekoliko sati proveli smo u Budimpešti. Metroom smo brzo stigli do Trga heroja, jednog od kulturnih mjesta toga grada. Taj monumentalni trg izgrađen je potkraj 19. stoljeća u povodu tisuću godina dolaska Mađara u Panoniju, a posvećen je legendarnome Arpadu i sedmorici vođa mađarskih plemena. Veličanstveni trg okružen je polukružnim kolonadama na kojima je velik broj kipova povijesnih ličnosti i ponos je mađarske nacije.

Nedaleko, na obali Dunava, nalazi se zgrada Parlamenta, koja se smatra najvećom zgradom parlamenta u svijetu. Sagrađena je krajem 19. stoljeća od kamena bihacita iz okolice Bihaća. U njoj se nalazi kruna sv. Stjepana. Nakon što smo razgledali spomenute znamenitosti, lako smo jednim od najstarijih metroa u svijetu stigli do kolodvora Keleti ili Deli iz kojih vlakovi voze u smjeru Hrvatske.

Koristeći FIP-ove karte i dnevne karte javnoga gradskog prijevoza moguće je obići veći dio Bratislave i okolice, upoznati grad sličan Zagrebu u kojemu je dosta javnih objekata novoizgrađeno ili obnovljeno u

Izbor fotografija iz željezničkih muzeja

korist građana tog grada i turista. Da citiram Svetog Augustina: »Svijet je knjiga, a oni koji ne putuju čitaju samo jednu stranicu«. Dodao bih da je putovanje adrenalina

lin koji nas pokreće nekoliko dana prije, tijekom i nakon putovanja te nas dugo hrani spoznajama i uspomenu koje obogaćuju naš život.

Parlament u Budimpešti

RENACIONALIZACIJA ŽELJEZNICA

PIŠE: Ružica Stanić
FOTO: DfT Operator Limited

Britanske željeznice započele su svoju povijest kao privatne tvrtke, da bi 40-ih godina 20. st. bile nacionalizirane. Poslije niza promjena i pokušaja modernizacije, 90-ih je počela njihova ponovna nacionalizacija. U nedjelju 12. listopada 2025. prijevoznik Greater Anglia prešao je u državno vlasništvo. Tako je polovina željezničkih prijevoznika i gotovo 50 posto putničkih putovanja došla u ruke države. Greater Anglia kontinuirano postiže dobre rezultate, a zadnje dvije godine osvojili su nacionalnu nagradu za najboljega željezničkog prijevoznika.

Prelazak u državno vlasništvo uzbudljiva je prilika za nadogradnju ovog uspjeha. Bližom suradnjom sa širom obitelji prijevoznika u državnom vlasništvu možemo dijeliti stručnost, poticati inovacije i pružiti još bolja putovanja za naše putnike diljem regije Anglia. – izjavio je generalni direktor Greater Anglia Martin Beable.

Ove jeseni očekuje se donošenje zakonskog okvira za uspostavljanje Velikih britanskih željeznica, državne tvrtke koja će upravljati većinom željezničke infrastrukture u Velikoj Britaniji, većinom putničkih željezničkih usluga u Engleskoj te nekim putničkim željezničkim uslugama u Škotskoj i Walesu.

MODERNIZIRANA SIGNALIZACIJA

PIŠE: Ružica Stanić
FOTO: Hitachi Rail

Na 110 km dugoj pruzi između Szajola i Debrecena u Mađarskoj završena je ugradnja o Europskog sustava upravljanja i nadzora vlakova (ETCS). Radove je izveo Hitachi Rail, koji će i upravljati tim sustavom iz svojega središta za upravljanje prometom u Püspökladányu.

Dionica Szajol – Debrecen ima ključnu ulogu u mađarskoj željezničkoj mreži jer povezuje glavni grad Budimpeštu s Debrecenom, a dio je i važnoga koridora prema Rumunjskoj i Ukrajini. Zahvaljujući ugradnji ETCS-a kapacitet te dvokolosiječne elektrificirane dionice optimiziran je pa je najveća brzina podignuta s 120 km/h na 160 km/h.

Hitachi je još 2023. ugradio svoj ETCS sustav digitalne signalizacije na dionici od Ferencvárosa preko Budimpešte do Monora. Generalni direktor Hitachi Raila u Mađarskoj György Mikics rekao je:

Naš sustav ETCS-a osigurava da dionica zadovoljava zahtjeve međunarodnoga teletnog prijevoza, a istovremeno pozicionira Mađarsku kao vitalnu kariku u trans-europskoj željezničkoj mreži.

TUNEL OD LEGO-KOCAKA

PIŠE: Ružica Stanić
FOTO: railwaygazette.com

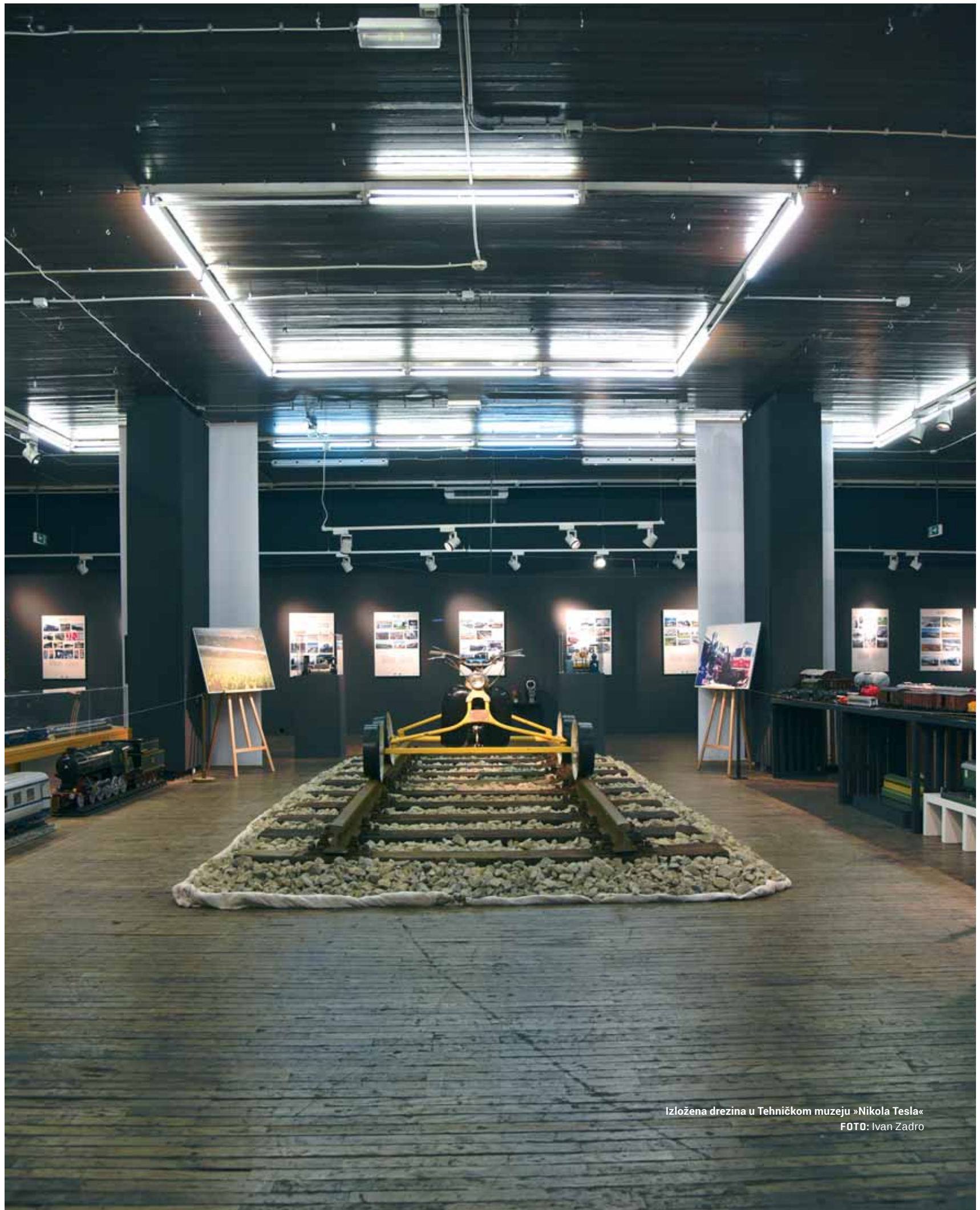

U Legolandu u Billundu (Danska) postavljena je izložba od lego-kocaka koja prikazuje izgradnju podmorskoga tunela koji će u sklopu pojasa Fehmarn spajati Dansku i Njemačku. Model prikazuje tvornicu u kojoj se proizvode betonski dijelovi tunela, građevinske strojeve, uranjanje dijelova tunela, promet na gradilištu i lokalne znamenitosti iz Danske i sjeverne Njemačke.

Prema promotoru projekta Sund & Bæltu građevinska industrija doživljava nedostatak stručne radne snage te tom izložbom žele potaknuti sljedeću generaciju mladih na strukovno obrazovanje. Izvršni direktor Sund & Bælt Mikkell Hemmingsen izjavio je:

Vjerujemo da će ova izložba pomoći nadahnuti mnoge i potaknuti zanimanje kod neke djece koja se danas [ovdje] igraju, ali u budućnosti možda budu graditelji.

Radovi na tunelu Fehmarnbelt započeli su 1. siječnja 2021., a planirani je završetak radova sredinom 2029. Tunel će biti dugačak 17,6 km, imat će dva kolosijeka i četiri trake autoceste te će biti najdulji željezničko-cestovni tunel na svijetu.

Izložena drezina u Tehničkom muzeju »Nikola Tesla«
FOTO: Ivan Zadro

Vijadukt Komari na pruzi Križevci – Koprivnica – državna granica
FOTO: Silvio Blažinović